

Orth. כשר cégek Budapesten:

Fűszerkereskedők:

של פסח של פסח husvéfi של פסח
Fűszerárak, borok, szilvórium, paradicsom, lekvár, szilva, burgonyaliszt, ecetesszenc, csokoládé, cukorkák, sütemény, kókusz-vaj, כשר szappan, stb. Legrégibb és általános elismert megbízható beszerzési forrása.
Schlanger Bertalan Paulay Ede-ucca. 15 (volt Szereten-ucca)
Telefon: 126-72. Eladás nagyban és kicsinyben. Megrendeléseket pontosan eszközölk. Megbízhatóságomról ferencikákat a helyi orth. főrabbi nyújt. — Egész éven át כשר sajt és vaj állandóan kapható.

Papper Dezső
orth. כשר של פסח
fűszerárak, csokoládé, kókuszvaj, szappan, כשר paradicsom, káposzta, ecet-szesz, burgonyaliszt, szilva, lekvár, bor, szilvórium, üveges csemegeolaj legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási forrása Dob-u. 19.
Vidéki megrendelések posta útján eszközöltetnek. Egész éven át כשר sajt, vaj, liszt, túró kapható.

orth. כשר של פסח
fűszerárak, valamint hitközségünk általi Macesz és Maceszliszt elárúsítóhelyén legolcsóbb árban kapható:
Fischler Gyula
Klauzál-tér 14. szám.
Maceszt és minden fűszerárut hához szállítok.

orth. כשר של פסח
fűszerárak, valamint hitközségünk általi Macesz és Maceszliszt elárúsítóhelyén legolcsóbb árban kapható
Muncsik Gyulánál
Kazinozy-ucca 38. Dob-ucca sarok.
Megrendeléseket hához szállítok.

orth. כשר של פסח
fűszerárak hához szállítva legolcsóbban
Schwarcz Gáborné
üzletében kaphatók VIII, József-u. 81. (Mátyás-tér sarok.) Telefon: J. 78-69.
Ugyanott orth. כשר felvágottak, valamint tej és tejtermékek.

Hajszálakat hölgyek arcáról, kárjáról végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta
Andrássy-ut 38. II. e. „MIRACLE” hajeltávolító szer szétválasztással. Szépségápolás. Szemölcsirtás.

Borkereskedők:

Orth. יין כשר של פורים
Fehér 12.000 korona
Édes legfinomabb
Vörös bor 14.000 K.
BLAU MIKSA BUDAPEST, VII., DOB-UCCA 32.
Nyitva vasárnap is, éjjel 12 óráig.

UJ BORPINCE!!
Orth. כשר, kitünő hegyaljai és asztali, fehér és vörös borok legolcsóbb árban kaphatók.
Geczowits Vilmos Klauzál-tér 16.

ארטד' כשר של פסח
Finom fehér asztali és tokaji borok, prima szilvórium legolcsóbban kaphatók.
Kiss Adolf borkereskedőnél, Rombach-u. 5.
Pinchehelyiség a Rombach-templom mellett.
10 üveg vételénél hához szállítva — Viszontelárusítóknak árkedvezmény.

Benősülne
23 éves talmudista ברוך יריש jobb orth. családba, ahol üzletileg tevékenykedhet. — Ajánlatokat „Tüchtig” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Figyelem!
Uj orth. כשר süte, orth. משנייה állandóan felügyel az összes süteményekre, ugyszintén a sötét elhelyezésénél. Kitünő házi kenyereim felbarna, 6000 K. — Sütemény drb.-ja 600 K. — Finom izletes barchesz, kg. 12.000 K. — Hajós Bertalan, Dob-u. 33.

orth. כשר של פסח
fűszerárak, csokoládé, káposzta, ecet-essencia, szilva, kókuszvaj, כשר szappan, hitközségünk általi Macesz-árustás. Megrendeléseket hához szállítok.
Grünfeld J., Kazár-u 7.

Vendéglők:
FRÄNKEL-féle orth. כשר
reggeli, uzsonna, ebéd, vacsora, a legizletesebb házikoszt és süteménykülönlegességek.
Előfizetőknek étlap szerint a legmértékesebb árban.
Budapest, VII., Rombach ucca 12.
Telefon: József 123-07.

Orth. כשר étkezde
Négyfogásos ebéd 20.000 K.
Ugyanitt egy különbejáratu ucca szoba 3 személy részére azonnal kiadó.
RAPAPORT IZSAK, Király-u. 8. I. 41.

Legmegbízhatóbb כשר
garantált jóminőségű tejtermékek legolcsóbb forrása. — Ugyanott meleg reggeli, uzsonna, vacsora és az összes hozzávaló legizletesebb sütemények.
Altmann Sámuel, Dob-ucca 28.

Stühmer-féle csokoládé
A budapesti aut. orth. rabbinátus felügyelete alatt. — Kapható minden jobb fűszer-, csemege- és cukorka-üzletben. Viszonteladók az eredeti hechscher másolatát kapják.
Gyár: VIII., Szentkirályi-ucca 8. szám.

WEISZ MÓR
„MICHJO” orthodox כשר „MICHJO”
keksz-, kétszersült- és teasütemény-gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22 szám.
Telefon: J. 123-65.
תחת השגחת בית דין צדק דמוהל יראים בודאפעסט.
Vidéki rendelések minden mennyiségben azonnal eszközöltetnek.

ZSIDÓ UJSÁG
A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: József 125-90.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG LIPÓT
ELŐFIZETESI DÍJ: 1 EVRE K 240.000, 12 „ K 120.000, 14 „ K 60.000
Postachequekonto szám: 50.701.

Kettős egységes front.

Ez a paradox kitétel nem szellemeskedés akar lenni, hanem egész egyszerűen visszatükrözteti Magyarország helyzetét a miniszterelnök genfi útja idején. Nem a politikai momentumokat emeljük ki, hanem speciálisan zsidó szempontok irányítják tekintetünket. Gróf Bethlen a népszövetség elé megy s itt az országban susterreg és kavarg minden. Mintha valóságga lenne a Tóra bajtjelző szigorú szava מהון תשכל הרב ומחריים אימה „kivülről pusztit a kard és benne rémület uralkodik”, Európa még nem gyógyult ki a háboru pusztító és fojtó légköréből, az országban benne pedig még mindig terrort remítik az ország lakosságának egy rétegét. Kivülről hangzik az uszító beszéd és hangos propaganda, a mely Magyarország ellen Genfben, a frankügy miatt, egységes magyarellenes frontot akar létrehozni, benne pedig — mint a nemzetgyűlés keddi ülésén történt — Eckhardt ur felületességtől és gyűlölettel telített beszédben, a frankügyből kifolyólag egységes keresztény frontot sürget — a zsidók ellen.

Ha az antiszemita lapoknak az egységes keresztény front megalkotásáról szóló frázisának visszhangja támadna, akkor ez elősegitené azoknak munkáját, a kik egységes magyarellenes frontot akarnak Genfben összekovácsolni, Rámutathatnának arra, hogy a szellem, a mely az európai közvélemény által elítelt numerus klauzust létesítette, a frankhamisítást hazafias keresztény-ségi fátyolba akarja borítani és a hamisítás megtorlásának követelését keresztényellenes merényletnek minősíti.

Az egységes keresztény front megalkotására azonban senki sem tartja a volt sajtófőnököt és a jelenlegi ping-pong matadort illetékesnek. Józan ember ugyanis nem hajlandó az üres antiszemita fecsegéseket konstruktív evangéliumnak és bölcs magyar megnyilatkozásnak elfogadni. A minthogy senki sem fogja egy Nádosynak ténykedéseit a magyar nemzet rovására írni. Egy szociálista szónok a nemzetgyűlésen elmondotta, hogy a volt országos főkapitány a fehér terroristáknak azt a parancsot adta: „ne pofozzátok a zsidókat akkor, ha látják, csak akkor verjétek el, ha senki sem látja.” Hát nem arculcsapása és sárbatiprása-e a magyar becsületről, nyíltságról, bátorságról és lovagiasságról alkotott véleményünknek és vallott felfogásunknak az ilyenféle kedélyes direktiva?

A morál, a kultura és Magyarország jó hírneve megköveteli, hogy állandóan hangsúlyozzuk: az antiszemitizmus nem a magyar nép lelkének megnyilatkozása, — Eckhardt nem a magyar génus letéteményese, — a frankhamisítás nem magyar hazafiasság — Windischgätz nem hazafias ideál — és a frankhamisítás mentalitásának megszüntetése nem csupán zsidó kívánság, mert nemcsak Vázsonyi, hanem Károlyi, Pallavicini és Apponyi Albert grófok is ezt kívánják.

Elszigetelten áll hazánk a genfi ülés előtt. Akárcsak Jericho מוסגרת ומסוגרת kettősen van elzárva. Kivülről a népek gyűlölete, belülről az antiszemitizmus demagógiája építi az elszigetelő falakat. Remélnünk kell a bibliai csodának megisméltődését! A tisztesség, a jogegyenlőség, a jóindulat, a megértés sófarszavaira lehullanak majd a választó falak. Nem fog megalakulni az egységes magyarellenes front Európában, sem az egységes keresztény front Magyarországon, hanem a kettős egységes front helyett bontakozzék ki az erkölcsi alapra kiépített Magyarország, a melynek nem kell sem numerus klauzus, sem frankhamisítás, sem egyéb franktirörködés, de a mely a művelt nemzetek nagy családjának megbecsült tagja.

nyugvó cáddik érdemeire való tekintettel könyörölgjön rajta. Kora hajnaltól késő estig jöttek az ezrekre menő hívők az ország minden részéből és a megszállt területekről is, de különösen Szabolcs és a szomszédos megyékből, caddikjakkal és rabbijaikkal. Ott voltak a *bádszentmihályi, bökkönyi, balkányi, csengeri, derecskei, fehérgyarmati, hajduhadházi, hodászi, leveleki, nyirbátori, nyiregyházi, nyirlugosi, nyirmadai, nyirmegyesi, ujhéhtói* stb. stb. rabbik. A nagy tömeg dacára nem kellett a rend fenntartására semmi külön intézkedés, elegendő volt erre a mindenki által megszentelt hely iránt érzett kegyelet.

Bródy Emánuel nagykállói főrabbi felhasználta ezen alkalmat és d. u. 3 órára összehívta gyűlésre a rabbikat és számos tekintélyes *רבי*-t, meg tárgyalni, hogy miképp szervezzék meg az Országos Tomche Jesivosz helyicsoportjait Szabolcs és a szomszédos megyék azon helyiségeiben, ahol ez még nincs. Az összehívó kállói főrabbi lelkes beszédében ismertette a Tomché Jesivosz áldásos működését, kifejtve, hogy annak köszönhető a magyarországi jesivák

szép felvirágzása és fejlődése és hogy ezen egyesület ma a magyar zsidóság nélkülözhetetlen intézménye, minek folytán minden zsidó legszentebb és legfontosabb kötelessége, hogy ezen szent közösség tagja legyen, az egyesületbe belépjen és annak felvirágoztatása érdekében minden lehetőt megtegyen. Szívre hatott, midőn az ősz patriarkális szónok felajánlotta saját szolgálatait, kijelentve, hogy propaganda körutra indul, több — közeli és távoli — városba megszervezni a Tomché Jesivosz helyicsoportját. Szívbeli jövő szavakkal felhívta ezután a jelenlevőket is a buzgó munkálkodásra. Lélekemelő volt, midőn erre az összes jelenlevő rabbik kijelentették, hogy ők is utrakelnek, dolgozni a szent ügyért. Öreg, gyenge törődöttek versenyezve a fiatalokkal vállalták a vidék megszervezését és szétosztották maguk közt a munkakört, ki mely helyekre utazzék. Érezhető volt, hogy R. Eizikl Taub szelleme lebeg a szent gyülekezet felett. Az ügyhöz még többen hozzászóltak és kifejtették, hogy minden alkalmat (Brisz-milo, eljegyzés, lakodalom, bármicvo, sürgőnymegváltás, szijüm, chevra-

szüde, stb. stb.) fel kell használni az egyesület jövedelmének gyarapítására. Felhívták még a jelenlevők figyelmét azon tényre, hogy az egyesület minden tagjának majdani elhalálása után a *צוה*-ba tanuljat, alapító tagok után pedig a *Jahrzeit* napján is az összes jesivákban *תשובה*-t tanulnak. A kállói cáddik érdemeire való tekintettel adja az Ég rabbijaink nemes munkájára dus áldását, hogy annak fényes eredménye legyen szent Tóránk dicsőségére.

Nagykálló, 5686. Adar 8.

Goldstein Hermann.

Rabbiinstalláció Nagykárolyban.

— Saját tudósítónktól. —

Nagykároly, 1926. febr. 26.

Mint a *Zsidó Ujság* már megírta, a több mint 200 éves nagykárolyi orth. hitközség megválasztotta R. Joél Teitelbaum ursovai rabbit főrabbiá. A választás már régebben történt, de közbejött események — ilyen volt a fivérének, a máramaroszigeti főrabbinak *הר"ר* elhunytja is — mind-

Az új bevándorlók kereskedelemmel foglalkoztak, de nemcsak a távolabb Kelet a Levante felé gravitáltak, hanem követve a folyók irányát, észak felé is törekedtek, a Balkán államokba. Így kerültek Bulgáriába is és csakhamar annak akkori fővárosában, Tirnovóban is telepedtek meg zsidók.

Mint majdnem mindenütt, itt is érintkezésbe kerültek az udvarral. A legtöbben mint szálladók, pénzügyi tanácsadók és egyesek mint orvosok, akik mint ilyenek igen nagy bizalomnak örvendhettek.

Ilyen spanyolországi származású zsidó orvos volt Rebeka atyja is.

Mint a bolgár cár udvari orvosainak egyike persze közvetlen közelében élt az udvarnak s így történhetett, hogy Iván Sándor bolgár cár ismeretséget kötött orvosának leányával, Rebekával.

A cár már nős ember és három fiúgyermek atyja volt, mégis, mikor meglátta a kiváló szépségű Rebekát, olyan szerelemmel zárta a szívébe, hogy szándéka. őt feleségül venni, megmásíthatatlan volt. Elvált nejétől és csakhamar törvényes hitvesévé tette Rebekát, aki immár mint cárnő, a Theodora, illetve Tamara nevet vette fel.

Tamara — aki elkápráztatva a cári korona fényétől, — gyenge jellemnek bizo-

nyult és bünyösen elpártolt apái szent vallásától, férje hitére térvén át, — hamar beletalálta magát új szerepébe, ami annál könnyebben sikerült, mert nemcsak eszményi szép nő, de rendkívül művelt és szellemes volt. Férjének nemcsak felesége, de állami ügyekben legelső tanácsadója is lett; mint ilyen irányadó és elhatározó befolyásra tett szert. Az történt az állami politikában, amit ő akart és oly szilárd volt a pozíciója, hogy mikor fia született, ezt trónörökösnek proklamáltatta. Férjének első házasságából született három fia mellőzésevel az ő fia lett a trónörökös és Iván Sándor Cárnak 1365-ban történt elhalálása után bolgár uralkodó.

Tamara fia harmadik Iván *Zsizmán* név alatt lépett a bolgár cári trónra és harminc évig uralkodott, 1395-ben bekövetkezett haláláig. Gyenge uralkodó volt, sok politikai hibát követett el és végül is török hódoltsági terület lett Bulgáriából. Anyja fulélt, de fia halála után teljes visszavonultságban töltötte el napjait.

A multban tehát a zsidó pápa mellé sorakozik a „zsidó” cárnő is. Míg azonban a zsidó pápa létezése inkább a legenda körébe tartozik, mert megdönthetetlen történelmi adataink arra nincsenek, hogy lett volna valamikor zsidó pápa: a zsidó cárnő létezése most már bebizonyított történelmi valóság.

eddig gátolták a beiktatást, a mely a múlt héten kedden, február 23-án ment végbe.

A rabbiinstalláció ünnepélyessége és bensősége sokáig emlékezetes marad az itteni zsidóság előtt. A megválasztott főrabbi Királyháza felől jött. Nagyszöllősen, a vasuti állomáson a főrabbi élén egy nagy küldöttség üdvözölte. Halmi állomásánál is tisztelgett az ottani hitközség és itt csatlakozott a főrabbi kíséretéhez a Nagykárolyból jövő deputáció. Szatmáron vagy 300 tagu küldöttség várta, Grünwald főrabbi-val egyetemben.

A nagykarolyi állomáson az érkezőt a hitközség egész vezetősége fogadta Weiszberger Ármin rövid üdvözlő beszéde után megkezdődött a bevonulás. Kocsik és autók száza vittek a vendégeket a fényesen kivilágított templomba. Az ivlámpákon mindenütt ez volt olvasható: *ברוך ה'!* (Éljen a rabbink!) Körülbelül 200 vendég volt jelen, közöttük vagy 30 rabbi. Még a női templomot is a férfiak foglalták el, mégis százan és százan kintrekedtek.

Képviseletük magukat a következő hitközségek: Nagyvárad (Zimmetbaum és Schwarz József rabbik vezetése mellett), Temesvár, Kolozsvár, Dés, Beszterce, Brassó, Nagybánya, Felsővisó, Tasnád, Zilah, Magyar-Lápos, Szászrégen, Szilágy-Somlyó, Kraszna, Hidalmás, Nagysomkúti, Torda, Marosvásárhely, Bánffyhyunad, Nagyszeben. Szlovákiából: Kassa, Eperjes, Pozsony, Nyitra, Munkács, Huszt, Hunfalu, Beregszász. Jugoszláviából: Szabadka, Zenta.

A templomban az áhítatosság a 21. Zsoltárral kezdődött. Minche után Rosmann I. D. elnök köszöntötte az új főrabbit, aki azután a szöszekre lépett és nagy beszédben vázolta az igazi vallásos község feladatait. Amikor a beszéd folyamán a nemrég elhunyt fivéről beszélt, általános elérzékenyülés vett erőt a hallgatóságon. — A beszéd után Grosz József köszönetet mondott a hatóságoknak és az összes vendégeknek. Az ünnepséget bezárta egy 500 terítékű bankett, a melyen az összes

szes rabbik résztvettek. Érdekes, hogy a hölgyek is külön bankettek a rebbeczen tiszteletére.

Végül megjegyzem, hogy Magyarországról sürgönyöztek: Budapest, Debrecen, Miskolcz, Nyiregyháza, Ujhely, Kisvárd, Pápa, Makó, Hajdunánás, Tokaj, Sárospatak hitközségekből. Képviselettel magát a nagykarolyi statusquo hitközség is, a mely ugyan már hosszabb idő óta *orthodox* anyahitközségnek nevezi magát, de a melyet az orth. közvélemény nem akar ilyennek elismerni, a mint azt a *Zsidó Ujság* is megírta pár hónap előtt.

J. Sch.

A zsidó ifjuság megszervezése.

Határtalan örömmel olvastam a *Zsidó Ujság*ban a budapesti Tiferesz Bachurim-egyesület azon közleményét, mely az orth. ifjuság egy szövetségbe való tömörülése eszméjének kezdeményezését kezébe vette, illetve annak élére állt.

Legfőbb ideje, hogy ezen eszme a megvalósulás stádiumába kerüljön. Több hozzászólás történt ebben az ügyben és mindannyian egyetértőleg a tömörülés mellett törtek lándzsát.

יש פנה

Husvétí áruí

ismét készít ez évben az ismert kitünő minőségben,
szigoruan rituális előírás szerint

Schreiber Simon

az egri főtisztelendő főrabbi ur felügyelete alatt

FRANCK HENRIK FIAI R.T.

LEVELEZÉSI CIM:
BUDAPEST VI., NAGY JÁNOS-U. 1.
TELEFON: 129-19. FŐPOSTAFIÓK: 216

városaiban, hol az ilyen egyetek nincsenek megszervezve propagandát csinálni megalakulásuk érdekében. Mert nem nézhető az, hogy egyes városokban felnő az ifjuság, anélkül, hogy csak fogalma is legyen a talmudról.

Mindezen a zsidó fiatalságra vonatkozó problémák éppen elegendőek arra, hogy ez az eszme a minél előbbi megvalósulás stádiumába kerüljön.

Vác, 1926. február hó.

Ungár Izidor.

A zsidók a politikában.

A berlini zsidó történelmi és irodalmi társulatban Bernhard György szerkesztő igen érdekes felolvasást tartott erről a témáról: „A zsidók a politikában”. — A zsidó állam fennállása idején is kiválóan politikai nép volt a zsidó nép és később is, a diasporában, jeles politikuskoknak bizonyultak a zsidók. Így Spanyolországban, a mór-uralom idejében, miniszterek és követek kerültek ki a zsidókból és a mörök kiűzése után, spanyol fenhatóság alatt is nagy politikai tevékenységet fejtettek ki. Németországban is, különösen az újabb korban, több zsidó politikus került az előtérbe. Lassalle Ferdinánd, Riesser Gábor és a legújabb korban Frank Lajos, Preusz Hugó és Rathenau Walter. Majdnem valamennyi német politikai párt programját zsidó politikusok szerkesztették. — A jeles felolvasó megcá-

folta azt a balfelfogást is, hogy a zsidóság forradalmi gondolkozású nép és mint ilyen inkább rombolni tud, mint építeni. A zsidó politikusok, mint a legtöbb ország történelme bizonyítja, igen alkottak, nem pedig romboltak. Hivatkozott a felolvasó nem kisebb emberre, mint Dísraeli Benjámin, a későbbi lord Beaconsfield angol miniszterelnökre, akinek bátorsága volt nyilvánosan kijelenteni, hogy csak két magas iskolázottságú politikus-osztály van, a toryk és a zsidók. — A felolvasó előadásához a magunk részéről csak annyit fűzünk hozzá, hogy Magyarországon is csak építettek, alkottak a zsidó politikusok, mint Wahrmann Mór, Vadász Lipót, Visontai Soma és Vázsonyi Vilmos Természetesen az országos szempontot tartjuk szem előtt nem pedig a zsidó vonatkozást.

Összemlött vérvád.

Közeledik peszach ünnepe!

Mint nekünk Lembergől írják, Linkevában, egy kisebb litván városkában, most nemrég vérvádat koholtak a zsidók ellen. Széltében kolportálták a hirt, hogy egy zsidó iskolásleány maga mondta el tanítónőjének, hogy a zsidók meggyilkoltak egy keresztény leánykát és vérét vették. Lelketlen antiszemita izgatók már össze is csődítették a környékbeli parasztságot hogy pogromot rendezzen a zsidók között; ilyen tartalmu felhívásokat osztogattak: „Fegyverkeztek fel, ti férfiak és nők és készüljétek az átkozott zsidókkal való véres leszámolással! Gyilkoljatok meg, öljétek le minden zsidót,

hogy egy se maradjon közülök életben, házaikat pedig gyujtsátok fel!” — A linkevai zsidóság már-már azt hitte, hogy ütött az utolsó órája, szerencsére idejében közhirre tette a hatóság, hogy a vérvád annál is inkább gyalázatos koholmány, mert sehonnan sem érkezett feljelentés, hogy keresztény gyermek eltűnt volna, ami pedig az iskolásleány elbeszélését illeti, hát kiderült, hogy egy circumcisio aktusát mesélte el a tanítónőnek — a lelketlen némbor pedig vérszéles fenyegetések alkalmazásával arra kényszerítette az értelmetlen kis leányt, hogy a vérvád színezetét adja a dolognak és ezt tanuk előtt is elismerje. A legilletékesebb tényező, az igazságügy-miniszter is kijelentette, hogy a

linkevai vérvád alávaló koholmány és machináció. Alig ütlek el a linkevai „vérvád” izgalmait, új vérvádat koholtak ki ugyancsak Litvániának Eiragole nevű helységében, mely máris véres kihágásokra vezetett a városka zsidó lakossága ellen. Egy zsidó boltos házi fenytésben részesítette leányát, ez jajgatni kezdett és mert a szemben levő litván-klub házában meghallották a jajveszékelt, kész volt a vérvád: odaát keresztény lányt ölnek meg! Megrohanták a zsidó kereskedő házat, de jóllehet meggyőződtek a való tényállásról, mégis rosszakarattal kolportálták a hirt, hogy rituális gyilkosságot „akartak” elkövetni. Az antiszemita lakosság erre mindentéle atrocitásokra vetemedett a zsidók ellen, sokat közülök bántalmaztak, sőt gyilkossági merényletet is követett el egy elvakult tanító egy zsidó ellen. Holzberg sejmiképviselő interviált a belügyminiszternél, aki utasította is telefonon a kerületi főnököt, hogy állítsa helyre a rendet. A hatósági intézkedésnek köszönhető, hogy a felizgatott kedélyek lecsillapodtak, de mert a gyűlölködés és a rosszakarat nem nyugszik és mert az ostobaság sem hal ki, el lehetünk rá készülve, hogy más városban is fel fogja ütni fejét a vérvád alávaló rágalma.

כשר
orth. Pótkávés

Rádió pótkávés

a szent előírásoknak szigorú betartásával, tisztán nemesített cikóriából készült, kiváló minőségű és a legnagyobb rabbi-kapacitások nyilatkozata szerint — rituális szempontból — a legmegbízhatóbb orth. כשר של פסח gyártmány, mely minden más gyártmány nyál szemben előnybe helyezendő.

Megrendelhető: Paskusz Károly Csorna és az ORIENT pótkávés-gyár R.-T. Rádió-pótkávés osztályánál, Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. szám.

Mire vigyázzunk a rum készítésénél?

Lapunk 8. számában rámutallunk arra, hogy a bőséges bortermelés következtében ma már *borból* is készítenek szeszt és így a szesz élvezeténél eddig fel nem merült rituális aggodalmak most már nagyon is figyelembe veendőek.

Ebben az ügyben a következő sorokat kapjuk:

„B. lapjuk utóbbi számában említett rituális szesztilalom tárgyában, mint évek óta a szakmában dolgozónak, következő hozzájárulásomról vola:

A seprűből főzött legújabbban egész finomra rektifikált 96-, 96,5 százalékból készült termékek forgalombahozatala körül felmerülő rituális aggályok illetékes fórumok előtt már szóvá tettek, azonban ez szerintem ép oly megbízhatósági kérdés, mint akárcsak a borfiál, mert ezen szesz nészech volta senki előtt sem kétséges és így nem tételezhető fel, hogy aki csak valamennyire is ügyel a כשרות-ra, ezt figyelem kívül hagyja.

Sokkal problematikusabb az e szeszből feldolgozott essenciák, olajok, aetherék kérdése. Ugyanis az essenciák készítésével foglalkozó gyárak és vállalatok valószínűleg ezen, — jóval olcsóbb árban beszerezhető — szeszt használják fel, annál is inkább, mert ma már olyan tökéletesen firomitják azt, hogy helyettesíti a szeszgyári termékénél finomított anyagot. Már pedig az nem igen fog mindenkinek eszébe jutni, hogy a rumessencia, vagy pl. a császárkörlet nészachnak minősítse, holott ezek készítése és az ezekben levő aetherék és savak konzerválása, — különösen hosszabb időre — alkohol nélkül el sem képzelhető.

Bónis József, Debrecen.

A levél is csak azt bizonyítja, hogy milyen fontos az ilyen kérdéseknek az orth. sajtóban való megválaszolása. A levél írója természetesen találja, hogy mindenki tisztában van a szesznél számbajövő rituális aggályokkal. Pedig ez egyál-

talában nincs így! A közönség zömének egyáltalában nincs is tudomása e dologról, mert nem irányították rá a figyelmét. Ezért kell az orth. sajtónak figyelmeztető szerepre vállalkozni és azért van szüksége az orthodoxiának jól kiépített sajtóra.

A mit a levél írója a rum essenciáról, meg a császárkörletéről ír, az nagyon figyelemre méltó és a kérdésnek aktuális és a mindennapi szükségletbe vágó voltát még jobban kidomborítja. Mintha ilyen kérdésekre célzás volna a talmud kijelentésében לישאל מן המותר לישאל מן הממשק ישראל קשזלון az Izraelnek megengedett dolgokból! A dolog fontosságának köztudatba vitele az illetékes körök feladata lesz.

Figyelem!

Uj orth. כשר sütőde, orth. מיטתה állandóan felügyel az összes sütőtermékekre, ugyszintén a sólet elhelyezésénél. Kitten házi kenyere felbarna, 6000 K. — Sütemény drb.-ja 600 K. — Finom izletes barchesz, kg. 12.000 K. — Hajós Bertalan, Dob-u. 33.

Talmudi bölcs mondások és aforizmak.

A szenvedély tüzeből a lelkesedés lángja lobogjon fel benned. (Menachosz 43. b.)

A tudás a szenvedély me-fékezője. — (Szúke 42. Kidúsin 30.)

Ne okozz közmegebotránkozást azáltal, hogy nem vagy tekintettel az általános szokásra. (Pszochim 50. b.)

Nincs más szegénység, mint a szellem szegénység. (Nedorim 41.)

A szónak is, mint a méhnek, van méze is, fullánkja is. (Jalket Devorim.)

A kedvezőtlen ítéletet is megnyugvással kell fogadni, mert első az igazság. (Szinhedrin 7.)

Ha kistermetű a feleséged, hajolj le hozzá, hogy meghallgasd tanácsát. (Buve mecie 59)

Az elvadult pálma a csipkebokorral barátkozik. (Buve káme 92.)

Még az egér is tanácskozik a macskával, mikor arról van szó, mint jussanak a szakácsné pecsenyéjéhez. (Szanhedrin 105.)

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag **SKREK-féle füstölt hus-gyártmányok**

a főváros következő helyein kaphatók: :::::

Mandl Eliás
VII., Garay-ucca 48

Klein Vilmosné
VII., Teleky-tér 1

Büchler és Szántó
VI., Klauzál-u. 32

Grosz Béla
VIII., Teleky-ter 8

Fränkel Ignác
VII., Rombach-u. 12

Muncsik Izidor
VI., Vörösmarty-u. 25a

Eisenberg N.
Ujpest, István-ut 27

Klein Abrahám
VII., Péterffy-Sándor-u. 37

Ehrenfreund Eliás
VII., Wesselényi-u. 13

Weisz Dezső
VII., Ó-ucca 1

Gyár és főüzlet:

VII., Dob-ucca 27. sz. Telefon: József 124-17

Történelmünkben.

(Folytatás.)

A tanítók korszaka.

Rabbi Jochanan ben Zakkai.

A zsidó állam elpusztult, a szent Templom, a vallási élet és minden más zsidó törekvés központja, már csak szivelfacsaró rom- és pernyehalmaz volt. A fogságba került zsidókat Egyiptom ólombányáiba, vagy távol vidékek és országok rabszolgavásárait hurcolták. Azok pedig, akik visszamaradtak a Szentföldön? Mint kísérteties, sötét, sirjából feltámadt árnyékok bolyongtak földre szegzett fejfel és tekintettel, mintha ereikben egy csepp életnedv sem keringett volna. Egy szóval: lesújtó kábultság uralkodott minden kedélyen; minden életerő megbénult, csak az a kínos hörgés hallatszott, amely előhírnöke a halálnak, hörgése egy agonizáló nemzetnek.

Minden idők filozófusai és bölcsői közül, akik csakis természetes tényezőkkel számolnak: vajjon melyikének lett volna bátorsága hozzá, hogy a földre gázolt, a római légiók által kiméletlenül letiport Izraelnek jövőt, szellemi feltámadást jósoljon? Ki is akarhatta jövőt hirdetni egy népnek, a melynek régi élete megszűnt, egy nemzetnek, a mely csak az imént vesztette el nemzeti mivoltát! Mégis, mint a mesebeli phoenix-madár, feltámadt Izrael a romhalmazból erőteljes, örökké tartó életre.

Hogy is történhetett meg ez? Nos, mindazoknak, akik a zsidóságot területi alap, állami berendezés és impozáns szent Templom nélkül el sem képzelhetik maguknak, ez a tény megfeszíthetetlen tanúnak fog feltűnni. És mégis csak úgy volt, hogy a zsidóság léte nem bizonyos terület birtokához volt kötve, sem további fennállása gazdag fegyvertárral rendelkező államtól és szemképrázattól függővé léve. A zsidóság oly géniusz, a melynek semmi szüksége ilyen vehikulumokra. Ez a géniusz mindent és minden viszonyok közt felragyog, ahol csak emberek vannak, akik képességgel bírnak arra, hogy

i-teni lényét felfoghassák. Rabbi Jochanan ben Zakkai az érdem, hogy ezt az alapítást felállította és dicsőséges működése minden tettelvel meg is valósította.

Rabbi Jochanan ben Zakkai a Hillel-féle iskola tanítványa volt. De nemcsak a tudás gazdag kincsét sajátította el mesterétől, hanem oda-törekedett, hogy annak egyéni tulajdonságait, a szerénységet és szelidlelkűséget is elsajátítsa. És csakugyan úgy volt, hogy rabbi Jochanan, aki Jeruzsálemben igen látogatott iskolát vezetett és a Szanhedrin tagja volt, mint minden Hillelista, szintén a békepárthoz tartozott és nyomatékosan tanácsolta, adják át a várost az ostromló rómaiaknak. Am a háborus párt, természetesen többségben volt. A harci riadó kábitó hangjai mellett csak ritkán is talál meghallgatásra szerény békeszózat. Ezért bizonyára nem a saját személye miatt, hanem a Tóra megmentése érdekében határozta el rabbi Jochanan, hogy a szorongatott várost elhagyja és a rómaiak táborába meneküljön. Am mi módon juthasson ki a városból, melynek kapuit és kijárait a „ze-loták“, a háborus párt főemberei és hívei oly szigorúan őrizték, hogy csak a halottakat engedték a városból kivitetni. Ben Batiach nevű rokonával egyetértve, rabbi Jochanan koporsóba fektült és ebbe darab rothadó húst is tétetett, hogy halotti bűz áradjon ki belőle. Mikor az alkonyat beállt, tanítványai szerénysé- sen kivitték a koporsót a városból. Az őrség, némi huza-vona után szabad elvonulást kellett, hogy engedjen a halottas menetnek, a melynek élén Ben Batiach haladt. Koporsó segítségével került hát ki a városból az a férfi, aki a zsidóságot új, erőteljesen lüktető élethez segítette.

Vespasianus, a rómaiak fővezére, nagyon szívesen fogadta rabbi Jochanan, annál is inkább, mert ez állítólag előre megmondta volt neki, hogy császár lesz belőle. Jóllehet rabbi Jochanan nem vindikált magának jóstehetséget, mégis lehetségesnek látszik, hogy ez a jövendőles megtörtént, mert hiszen I-ten egyik

prófétája jósolta meg: A Libanon (a szent Templom) egy hatalmaság (uralkodó) martaléka lesz. (Jesájo 10. 36.) De legvalószínűbb az a feltevés, hogy Vespasianus, a maga kémei útján már értesülve volt Jochanan béketörekvéseiről.

Rabbi Jochanan három kérelmet intézett a fővezérhez és ez mind a hármát teljesítette is. Ezen kérelmek legfontosabbja volt, hogy Jábne városában tanházat nyithasson. Mindenesetre nagyon szerény kérelem egy győzelmes hadvezér felfogása szerint. R. Jochanan tanítványaival Jábne-ban (más néven: Jamnia), a Földközi-tenger partjához közel lévő városban telepedett meg és nem sokkal később összeomlottak Jeruzsálem falai és a szent Templom a lángok martaléka lett.

(Folyt. köv.)

E. M.

HIREK.

(Az Agudász-Jiszroél küldöttsége Coolidge elnöknel.) New-Yorkból érkezett távirati tudósítás szerint Coolidge, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke, purim napján az Agudász-Jiszroél világ-szervezetének küldöttségét fogadta, melynek tagjai voltak: Rosenheim Jakab Frankfurtból, az Agudász-Jiszroél végrehajtó bizottságának előjárósága és dr. Jung Leó rabbi, az amerikai Agudász-szervezet vezetője. Rosenheim informálta az elnököt az Agudász-Jiszroél szervezetéről és céljairól, különösen kifejtve a Keren hajisuv, vagyis az Aguda Palesztina-telepítési alapjának rendeltetését, a mely most Amerikában széles alapra fektetett akciót indított. — Mint ezzel kapcsolatban Bécsből jelentik, az Aguda elnökét, dr. Kohn Pinkást, Palesztinába való utazása előtt az Unió bécsi követe kihallgatáson fogadta. Hogy miről tárgyaltak, arról nem szivárgott ki semmi. (Kiddüs Hásém és Chillül Hásém.) Ez a két fogalom ismert minden zsidó ember előtt, mint a zsidó erkölcsstan két pólusa. A pozitív pólus a Kiddüs Hásém, azaz

a Név, I-ten nevének megszentetése, a zsidóság dicsőségének emelése példaadó erkölcsi nagyság vagy vértanuság által. Chillül Hásémet pedig az követ el, a kinek cselekedete elhomályosítására. Mindezt azért említjük, mert — a neolog heti-lap jelentése szerint — a most jubiláló Rózsahegy Kálmán színművész olyan héber misebérachot kapott, a melyben a község áldást kér ő reá, a ki I-ten nevével megszentelte működésével. Ezt a kitélt nem lehet szó nélkül hagyni, mert nem egyéb, mint a Kiddüs Hásém nagy eszméjének profanizálása. A jubiláló színművész egész családja nem-zsidó. Azért tehát, mert ő egy-nileg ki nem tért, egyenrangúvá kell-e tenni az értéklésben működését azokkal, akik életüket feláldozták a zsidóságot? Ha a pesti neolog hitközség előljárósága üdvözli a jubilánst, ehez nincs közünk. De kötelességünk felszólalni, hogy a Tóra előtt ne profanizálják a szent héber nyelvet s különösen, hogy ne dobálódzanak oly könnyelműen a „Kiddüs Hásém“ kitüntetésével. Mert a Kiddüs Hásém lejárásánál nincs nagyobb — „Chillül Hásém.“

(A budapesti orth. hitközség) nem rég megválasztott képviselő testülete a napokban tartotta meg az előljáróság megválasztását. Éspedig a következő eredménnyel: Elnök: Óbudai Freudiger Ábrahám. I. alelnök: Deutsch Géza. II. alelnök: Schreiber Sámuel W. Iskolaszéki elnök: Klein Márkus. Kultuszügyi elnök: Schlesinger József. Pénztáros: Ehrenfeld Sándor. Ellenőr: Stern B. Sámuel.

(Jubileum.) Nyiregyházáról írják lapunknak: „Adar 7-én, a szokásos közgyűlés keretében ünnepelték az az itteni Chevra Kadisa elnökének Schwarz Edének, a Chevra körül kifejtett érdeműs tevékenységének 30-ik évfordulóját. Dr. Rosenberg Emil megyei tb. főorvos köszöntötte a jubilánst s indítványozta, hogy az ünnepelt elnök nevére egy 10 millió alapítványt létesítsenek, amit a Chevra közgyűlése magáévá is tett. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy elnökehez való szeretetének jeléül, a

Chevra Schwarz ur arcképét a tanácsteremben elhelyezi.“

(Galiciánerek mint fajmagyarok.) Vikár Béla az ismert tudós egy esti lapban nyilatkozott a fajkérdésről. Megállapítja, hogy a jelenlegi magyarság nagy része kevert faj, a törzsmagyarság turáni származásu, de éppen ilyen származásuak a magyar zsidók, akiknek egy része a kazárokkal jött be Magyarországra, sőt a bevándorolt galiciái zsidók képviselik csak igazán a turáni típust s így sokkal inkább fajmagyarok, mint a hazai sváb fajvédők. Vikár még azt is megállapítja, hogy a mai zsidóság tulajdonképpen nem is szemita. — Nem vagyunk elragadtatva e megállapítástól, csak kívánjuk, hogy elmélete járuljon hozzá a béke megteremtéséhez. Ha már a „galiciánerek“ is fajmagyarok, nem érdemes a fajvédelem jelszávaival annyit vétkezni a becsület ellen. Rabbi Josua ben Chananja is azt mondja, hogy amióta Szanherib király összekeverte a fajokat (כלב את כל האומות), nem szabad senkit sem megbélyegezni azzal, hogy ő az átkos amonita fajhoz tartozik.

(„Zsidó szemtelenség.“) Erről szónokolt a nemzetgyűlésen a ping-pong-bajnok. Természetesen sejtelve sincs róla, hogy talán egy erkölcs-tan sem hangsúlyozza annyira a szégyelösség elvét, mint a zsidó. Három jellemzőt talál a talmud a zsidónál: „könyöröltes, szégyelős és szeretettel telt.“ Egy másik kijelentés szerint a szemtelen ember gonosz-nak szabad nevezni, sőt gyűlölni is (Taanisz 7). Ha pedig valaki nagyon arcátlan, akkor a fattyuság gyanuja alatt áll (מרחיק כולו האי יונה). Miért beszélnek mégis zsidó szemtelenségről? Mert minden konkurrens szemtelenségnek tartja versenytársának jelenlétét. Azt, hogy a zsidó a minoritása, gyengesége dacára intelligenciája jogán élni akar, arcátlan-ságnak minősítik. Egy tolokodást mégis ajánl a zsidó tan: „Légy szemtelen mint a párduc, ha égi Atyád akarátát kell teljesítened.“

(Az egri Tiferesz Bachurim), orth. zsidó ifjúsági együletben vasárnap, Adar hó 7-ike alkalmából,

Blasz Adolf egyesületi tag „Rabbi Akiba kora és élete“ címen igen szép előadást tartott melynek végén zsidó önértékre és összetartásra hívta fel az orth. zsidó ifjúságot.

TISZTELT OLVASÓINKHOZ

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük február elsején lejárt egyezintén mindazon tisztelt olvasóinkat, kik az előfizetéssel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük, hogy a hátralékos előfizetést postafordultával hozzánk beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

(Róman diák-dolgok.) A bukaresti kereskedelmi iskola első és második évfolyamának hallgatói, — mint nekünk írják, sztrájkba léptek és mint a jelek mutatják, nines kívánva, hogy az ország valamennyi főiskolájának antizemita diáksága csatlakozni fog a sztrájkhoz. A diákság követeli egyébként a numerus clausus rendszeresítését és Cuza ur visszahelyezését a jassyi egyetem tanszékére. Persze, hogy Cuza urét, aki tudvalevőleg hatalmas világitó fátyla a tudománynak! — Mint folytatólagosan jelentik, a kereskedelmi iskola hallgatóinak sztrájkjához csakugyan csatlakozott a bukaresti egyetem és az ország többi főiskola diákságának sztrájkja. Most már nemcsak a numerus clausus rendszeresítését és Cuza tanár visszahelyezését követelik, hanem követelik a zsidó diákok ösztöndíjának megvonását és a relegált egyetemi hallgatók ellen hozott határozat visszavételét. — A városban nagyon izgatott a hangulat, a zsidó diákokat tetteleg bántalmazzák és széltében molesztálják a zsidó járókelőket. A főiskolákat katonaság tartja megszállva. — Kapcsolatban a diákzavargásokkal még jelentik, hogy dr. Fildermann, a romániai zsidók szövetségének elnöke, külföldre utazott, hogy Európa nyilvánosságát a romániai zsidók válságos helyzete felől informálja. A román kormány t. i. az igazsággal éppen ellenkező hírekkel árasztja el a külföldet, hogy szépitse a helyzetet, mely azonban több mint szomorú: kétségbejött.

(Szijüm ünnepélyek.) Mint tudósítónk jelenti, a Tigermann Ignác főrabbi vezetése alatt álló *tiszalöki jesiva* (התורה בתי) bevégzése alkalmával szijüm-ünnepélyt rendezett, melynek kiemelendő pontja az általános tisztelgetés és szeretetnek örvendő főrabbi magasszárnyalású beszéde és a gyűjtés volt, mely a nélkülözhető bocherok javára tetemes pénzüsszeget eredményezett. Az ünnepélyen részt vettek a tiszalöki bné tóra teljes számban és mondanunk sem kell, hogy ezek részéről is magvas divré-tóra hangzottak el.

— A hajduböszörményi *jesiva* a Talmud Sabbosz-traktátusának befejezése alkalmából ádár hó 9-ikén este szijüm-ünnepélyt tartott, melyen Czitron József főrabbin kívül még tartalmas beszédet mondott: Rubinstein Albert, a hitközségnek sok éven át volt érdeműs elnöke; Friedmann Ármán, a hitközség gondnoka és Heimlich Sámuel; a jesiva növendékei nevében pedig Berkovits Emánuel és Dáskál Bernát szép szavakban megköszönték a főrabbi fáradozásait a jesivának nemcsak szellemi felvirágoztatása, de anyagi jóléte körül is, amennyiben ennek körülbelül ötven tagu hallgatósága kenyérgondok nélkül szentelheti magát a Tóra tanulmányozásának. A szijüm-ünnepély rendezésében sokat fáradoztak és annak sikeréhez nagyban hozzájárultak: József Lajos (Porcsalma), Rubin Jesáje (Hajduböszörmény), Jakobovics Ferenc és Klein Henrik (Kántorjánosi).

(Zsidó színészet) (Két eset.) I A budapesti Nemzeti Színház igazgatója, aki kitért zsidó, jelöltette magát a Szt. István akadémiába tagnak. A választáson kibukott. Bukása alkalmából egy esti lap munkatársa megkérdezte tőle: nem tartja-e a katolikus akadémiabeli ambícióit — pikánsnak. A huncut hírlapíró az igazgató mesümed-voltára célzott, de az igazgató nem jött zavarba és egész naívuval felelte: „Miert, hiszen én konzervatív irányban működöm már évek óta”. — II. Történt két hét előtt, hogy a budapesti nemzeti színház egy jubiláló művésze, akinek egész családja nem-zsidó, megjelent a Dohánytemplomban, ahol igen nagy misebérecet kapott. Két hitközségi tag beszélgetett az aktus alatt: egy haladó neológ és egy „konzervatív”. A neológ kérde: „nem találja-e ezt az egész misebérecet — pikánsnak?” A huncut neológ arra célzott,

hogy ha a művész családtagjai a csendes mise-szeretést szeretik, miért kap a művész hangos misebérecet? A konzervatív nem jött zavarba s mondá: Miert, hisz a hitközség konzervatív irányban működik már évek óta.

(Rabbi Ozodajk torzalakja) Rabbi Czodajk a hagyomány elbeszélése szerint 40 éven át börtölt a Templom elpusztulásának elhárítására. A nagy cél érdekében a testi szükségletekről való eme emberfölötti lemondásnak egyik kores váltaja az éhezési mesterség, amelyből a mai időben egész jól lehet lakni és amelynek egyik kiválósága gyanánt egy berlini vendéglőben produkálja magát egy Sigfried Herz nevű zsidó fiatalember. Allítólag valóságos családból származik.

(Salamon temploma — Philadelphíában.) A philadelphiai ugynevezett „mille-náris-kiállítás” rendezőse azzal a tervvel foglalkozik, hogy mint különös attrakciót Salamon templomát építteti fel a fennmaradt leírásoknak teljesen megfelelően. Ez a terv Amerika zsidókörében nagy visszhangot szült és a különböző zsidó organizációk máris tiltakozó mozgalmat indítottak meg ellene.

(A szellemes Zangwill.) A napokban történt, hogy egy meghívott zártkörű társaság előtt előadták Zangwillnek, a híres angol zsidó írónak, egy darabját, mely a jövő államával foglalkozik és melyben a mostani parlamentarizmus sok ki-növését kiigazítja. A hallgatóság, mely kizárólag a londoni alsóház tagjaiból került ki, nagyon élvezte a darabot, de előadás végén mégis kérdést intézett egyik képviselő Zangwillhoz, vajjon részt vett-e már csak egyszer is a parlament valamely ülésén? — Nem én, — felelte az író. — Akkor hogy tudta Ön oly élethűen leírni egy-egy parlamentári ülés lefolyását? A szellemes Zangwill nem jött zavarba, hanem találóan így válaszolt: — Előbb magyarázza meg nekem, uram, hogyan írhatta le Dante a poklot? Hiszen sohasem volt ott!

(Zsidó egyleti élet.) Kaptuk a következő tudósításokat: A *szombathelyi orth. izr. Nőegylet* a napokban tartotta meg rendes tisztújító közgyűlését. Az elnöki állást nem bocsájtották választás alá, hanem sokoldalú érdemeire való tekintettel felkérték az eddigi elnököt, Eiland Lipótnét, hogy vállalja továbbra is az elnöki tisztet. Azután megválasztották alelnöknek Steiner

Sámuelnét, pénztárosnak Götzl Józsefnét, titkárnak Holczer Mártonnét, ellenőrnek Márton Dávidnét és a husz tagu választmányt. A jótékony egylet ez idén még intenzívebb működést szándékszik kifejteni, mint eddig is. — *Nagylétán* megalakult a Zsidó Ifjúsági Tíferesz Bachurim Egylet, ami leginkább Schwarcz Ignác tanító érdeme. A tisztikar a következő: elnök ifj. Geiger Vilmos, gondnok Gottehrer Ábrahám, jegyző Kupfer Géza, pénztáros Klein József, ellenőr Mezey Albert, könyvtáros Bernstein Miksa, választmányi tagok: Lefkovics Ferenc, Klein Sándor, Schwarcz Miksa, Schwarcz Andor és Fülöp Ernő. Az alakuló közgyűlést társasvacsora követte, melyen Kiss Vilmos hitközségi elnök, a képviselőtestület és a szomszédos hitközségekből számos vendég rész vett. — *A győri orth. „Bikur-Chólim-Egylet”* a napokban tartotta tisztújító közgyűlését. Az ujonnan megválasztott tisztikar a következő: elnök lett Steiner Hermann, alelnök Gestetner Benő, pénztáros Fischer Ármán, ellenőr Gestetner Adolf és titkár Grünzweig Elek.

(A Volksverband Szlovákiában.) A forradalom után a szlovénzsidók egy népegyesületben tömörültek. Az egyesület célja volt a zsidó érdekek védelme pártkülönbségre való tekintet nélkül. Időközben azonban megalakult az orthodox iroda és a Volksverband vesztett súlyából. Jelenleg inkább elcsúszott csak. Február végén tartotta Zsolnán negyedik konferenciáját 60 delegátus jelenlétében. Dr. Knöpfelmacher elnök beszédében hangzott, hogy a Volksverband szimbóluma a zsidóság egységének. Elhatározták, hogy a szövetség Pozsonyban megjelenő organumát erősen kiépítik. Határozatlav javaslatban üdvözölték a palesztinai ujjáépítést és a ruszinszkoí héber iskolák fejlesztését.

(Lengyel falusi zsidók nyomora.) A varsói, valamint a nagyobb lengyel városokban lakó zsidók, különösen a kisiparosok és a munkások nyomoráról már ismételt hirt adtunk, most pedig vérző szívvel arról a bozalmas nyomorról kell olvasóinknak beszámolnunk, mely Lengyelország területén a falusi zsidó lakosság körében uralkodik. Mindenütt valóságos éhínséggel küzdenek az emberek és többen kétségbeesésükben már öngyilkosságot követtek el. Minden kézelettel felülmúló nyomor sanyargatja Brzezín és Ozieskov helységek zsidó lakosságát, ahol a szó valóságos értelmében éhen halnak

az emberek. Nincs ház, melyben ne volna tifuszbeteg vagy tüdővész, ami szintén a rettenetes nélkülözések következménye. Jellemző arra, hogy ezek a hírek nem tulzoltak, az, hogy pl. Ozieskov városában van egy ucca, melyet „az özvegyek uccájának” neveztek el, mert abban majdnem minden férfi éhenhalt. Megindult ugyan valamelyes segélyakció, így a Joint küldött 500 dollárt és a geri és sztrikovi chaszidim a hét néhány napján lemondtak a husról, hogy az éhezőknek burgonyára válót juttassanak, de ez mind kevés. Hozzájárul még az általános kétségbeeséshez, hogy a legtöbb zsidó családok a kilakoltatás réme fenyegeti, mert már hosszabb idő óta nem fizettek házbért.

(A lengyelországi rabbik konferenciája,) melyről lapunk utolsó számában részletes tudósítást közöltünk, már véget ért. Ami az águnoszokat (nők, kiknek férjük eltűnt) illeti, kifejtette az előadó, Kahne varsói rabbi, hogy ezeknek a szerencsétlen asszonyoknak helyzete föllötte siralmas. A külföld ugyan sokat tett abban az irányban, hogy kutató bizottságok alakultak, melyek bizonyítékokat nyújtottak arra nézve, hogy az eltűnteknek vélt férjek közül kik haltak meg s így ezeknek özvegyei újból férjhez mehettek, de kiderítették a kutató bizottságok azt is, hogy sok ilyen eltűntnek vélt férj kitért és ezért nem ad életjelt magáról. Indítványozták és határozatul ki is mondták, hogy megkeressék a püspökségeket és elsősorban a varsói érseket, kötelezzék az ilyen kitért zsidó férjeket, hogy feleségüknek való-levelet adjanak. — A közoktatásügyi kormány képviselője kétórás beszédet mondott a konferencián, melyben kifejtette, hogy a kormány nagyon szívesen dolgozik a lengyel rabbikkal együtt a zsidó érdekek előmozdítása céljából.

(A rákospalotai orth. hitközség) a napokban tartotta meg választó közgyűlését. A választás eredménye a következő: Elnök: Feith Gábor, alelnök dr. Mandel Henrik, pénztáros Frankl Károly, ellenőr Hecht Ármán, gondnokok Ungár Gyula és Schnürmacher Ferenc. Előjárók: Fürst Ernő, Goldberger József, Eisenstädter Ferenc, Kaufmann Lajos. Választmányi tagok: ifj. Denedek Sándor, Hoffmann Miksa, Hutterer Sándor, Komlósi Nándor, Lukács Ármán, Marmorstein Simon, Müller Ádám, Németh Ede, Öszterreicher Ödön, Reich Rudolf, dr. Weisz Miksa és Weisz Samu.

(A németországi „zsidó-segélyegylet” huszonöt éve.) Ez év május havában

lesz huszonöt éve, hogy a németországi „zsidó-segélyegylet”, (Jüdische Hilfverein) a zsidó népjóléti szervezetek legnagyobbjainak egyike, megkezdve működését. Ez alatt a 25 év alatt nem kevesebb mint 47 millió millió márkát fordított az egylet különböző jótékony célokra és pedig nagyjában pogromok után való segélyakciókra és a háborus károsultak támogatására 40 milliót, iskolák segélyezésére 4 és kivándorlók ellátására 3 millió koronát. A világháboru kitörése előtt közel ötven külföldi (török, bolgár, görög és palesztinai) tanintézet részesült az egylet támogatásában és több mint kétszáz ezer kivándorló zsidó kapott segítséget, hasonlóképpen az orosz pogromok által sújtott áldozatok is — a világháboru kitörése után pedig hathatós segélyakciót indított Németországban, a megszállt területeken és a Keleten. Az egylet működési köréhez tartozik még a kutatás a háboru folyamán vagy másképpen eltűnt zsidókat után, valamint pénzüttalások tengerentúli államok és Oroszország között, végül támogatja a Németországban tanuló külföldi egyetemi hallgatókat, akik hazai egyetemeikből kizsorultak.

(„Hódítsátok meg a sziveket és a lelkeket.”) Ez a legújabb jelző, melyet a cionista végrehajtóbizottság hangoztat. T. i. felhívással fordult az egész világ cionistáihoz hogy a folyó évi íjár hónapot, az április 15—május 15 közötti napokat, fokozott cionista agitációnak szenteljék. — Nem elég — mondja a felhívás — hogy alapjainkra pénzt gyűjtünk, hanem gyarapítani kell azt az alapot is, mely a szivekben és a lelkekben rejtőzik. . . . A végrehajtó-bizottság kinevezte íjár havát a cionista-organizáció havának. — Nekünk, orthodoxoknak, szent céljaink elérésére, utánzásra méltó példátul szolgálhatna!

(Palesztinai ideí fözelék Bécsben.) Bécsi jelentés szerint a napokban érkezett az oitani piacra, a „Masbir” közvetítésével, az első ideí fözelék-üldemény a Szentföldről és jó fogadtatásban részesült.

(A lettországi kötelező vasárnapi munkaszünethez.) Legutolsó számunkban hirt adtunk róla, hogy Lettorszában törvény készül a kötelező vasárnapi munkaszünetről és a kapott tudósításaink alapján megirtuk, hogy a sejm zsidó képviselői éles állást foglaltak a javaslat ellen, mely leginkább a zsidó kereskedőket és iparosokat

sújtáná. Mint most értesülünk, dr. Meisel zsidó képviselő indítványára úgy módosították a javaslatot, hogy a helyi hatóságok hatáskörébe fog tartozni azokat a zsidó kereskedőket és iparosokat a kötelező vasárnapi munkaszünet alól felmenteni, akik szombaton és ünnepnapokon zárva tartják üzleteiket és műhelyeiket.

(Életunt lengyel zsidók.) A gazdasági válság következtében — mint Varsóból nekünk jelentik — egyre szaporodnak az esetek, hogy zsidók öngyilkosok lesznek. Legutóbb csak magában a lengyel fővárosban is több zsidó önkézzel vetett véget zaklatott életének. Legtragikusabb ezek közt egy B. Jechiel nevű zsidó kereskedő öngyilkossága, aki azért vált meg az élet-től, mert 100 zloty adótartozását nem bírta megfizetni. Az illető még röviddel ezelőtt Lengyelország leggazdagabb porcellángyárosainak és erdő-kereskedőinek epike volt.

(Ujabb példája a birói antiszemizmussnak.) Egyik legutolsó számunkban hirt adtunk egy német bíróról, aki elítélt egy zsidó vádlottat és az ítélet megindokolásában antiszemita érzelmeinek szabad folyást engedett. Ez az eset, sajnos, nem maradt csak egyedül álló jelenség; az antiszemizmus szennyes árja már máshol is nyaldossa a birói székeket. Mint ugyanis a porosz bírak egyesületének hivatalos lapja, a „Mitteilungen des preussischen Richtervereins” közli, egy német bíró két, antiszemita-izgatással vádolt egyént felmentett, a következő indokolással: „Igaz ugyan, hogy a vádlottak izgattak a zsidók ellen, de ezzel mi olyant sem követtek el,

הגדה של פסח

.....
 : ára darabonkint :
 : 4000 korona. :
 Dr. Guttman Simon magyar fordításáva
 és köttával ellátva darabonkint
 : 10.000 korona :
Chamecz-szerződés
 a budapesti orthodox rabbiság által jóvá-
 : hagyott szöveggel :
 : 10 drb. K5000 :
 Szállítás utánvét mellett. Viszonteladóknek
 : 25% engedmény. :
KATZBURG TESTVÉREK
 : Budapest, Akácfa-u. 45. :
 .....

ami az állami rendet veszélyeztette volna. A német nép napról-napra mindjobban meggyőződik róla, hogy nagy szerencsétlenségének csakis a zsidóság az oka és tudatára ébredt annak, hogy addig nem is várható javulás, míg a zsidók hatalmát meg nem törli." — A fentemlített Mitteilungen ehhez az ítélethez a következő lesújtó megjegyzést fűzi: — Az ilyen és ehhez hasonló bírói döntések pártpolitikai szempontból indulnak ki, tehát részrehajlók és törvényellenesek. . . Tisztelettel és elismeréssel honoráljuk a Mitteilungen kritikáját, de sajnós, látnunk mi már falta borsót hányni.

(Az antiszemita cár széljegyzetei.) Günzburg báró annak idején memorandumot nyújtott át második Sándor cárnak, mely a zsidókérdéssel foglalkozott. Ehhez a memorandumhoz, mely most nyilvánosságra került, az antiszemita cár különböző széljegyzeteket fűzött, amik élesen rávilágítanak az orosz deszota gondolatvilágára. Felpanaszolja a memorandum, hogy a zsidók a magasabb állami hivatalokból ki vannak zárva; erre megjegyzi a cár: adjon Isten, hogy mindig így maradjon. Hangsúlyozza a memorandum, hogy a zsidókat mesterségesen gátolják abban, hogy az orosz néphez tartozóknak érezzék magukat; erre a cár: — csak bemocskolnák magukat, ha azt nem gátolnák meg. Rámutat az emlékirat arra, hogy az orosz zsidóknak nincsenek jogaik; megjegyzi a cár: — elég rosszul tette Európa, hogy adott nekik egyenlő jogokat. Végül konstatálja az emlékirat, hogy az orosz zsidók a rossz bánásmód következtében tömegesen kivándorolnak; a cár pedig erre azt mondja: — hála Istennek. Csak vándoroljanak ki mindnek. (A hercegprimás és a zsidók.) A napi sajtóból ismeretes, hogy Magyarország hercegprimása Csernoch János nemrég magához kérte Vázsonyi Vilmost. Az antiszemita lapok ezen bizalmas, körülbelül egy óráig tartó találkozást úgy tüntették fel, mintha a hercegprimás küszöbön lévő zsidóüldözési hullám bekövetkezésével fenyegette volna meg Vázsonyit. Ezzel szemben beavatott

helyről érkezett információ alapján megállapíthatjuk, hogy a zsidófaló ujságok ezen híreszteléséből egy szó sem igaz, hanem ellenkezőleg, Magyarország biboros hercegprimása ezen alkalommal is hű maradt a zsidóság iránt elfoglalt álláspontjához és kijelentette, hogy a jövőben is legelősebben fog állást foglalni az antiszemitizmus ellen.

Családi hírek.

Neumann Rózika Pápa, Koth Alfréd Sopron—Csorna, március 7-én tartják esküvőjüket Pápán. — Minden külön értesítés helyett.
Schück Mayer onodi főrabbi leányát, Olgát, eljegyezte Donath Fülöp rabbi, Pozsony.

Naptár.

שבת ב' כ"ח חשוון אדר פרשת פרה שבת
kezdete (Bpest): 5 óra 25 p.
kimenetele 6 " 10 "

Rejtvény.

— Weisz Miksa, Onga —

E négy betű elé tegyünk 2-2 betűt, hogy a következő jelentése legyen a szavaknak:
1. Mózesnek a mi társaságunk neve 2. a zsidóknak misnai neve 3. Ószvér 4. Lázongás.
— Az így keletkezett 4 szó kezdőbetűjét úgy csoportosítsuk, hogy 7 betűvel bővítve egy nagyon ismert héber szót kapjunk.
Előfizetőinknek keddig beküldött megfejtéseit közöljük jövő számunkban.

A szerkesztő betegsége folytán a szerkesztésért felelős: Groszberg Jenő.

ORTH. כשר של פסח fűszerárak és baromfi orth hitközségi felügyelet alatt, valamint orth. hitközségünk maczosz elérésítő helye. Legolcsóbb árak! Megrendeléseket házhoz szállítok. **Ehrenfreund Eliás** Wesselényi-ut 13. Telefonhívó J. 74—83.

CUKOR של פסח
A Selypi Cukorgyár R. - T., Selyp, Silberstein Józua főrabbi ur שליטתו felügyelete mellett, a magyarországi aut orth. izr. hitfelekezeti rendelőire ezidén ismét gyárt **husyéli kocka- és süvegucukrot.** Felvilágosítást a husyéli cukor eladási és szállítási feltételeiről nevezett gyár központi irodája ad:
Budapest. V. ker., Árpád-uca 7. szám.

BARBIEN illatos késnélküli borotválópor
mindenkit meghódított. Szállítás postacsomagokban.
BARBIEN VEIGYIPAR, Budapest, Nagydíófa-uca 5 sz.

Felhívjuk

a szombatot megtartó hittestvérek figyelmét Budapest egyetlen olyan szállítóegységére, mely szintén megtartja a szombatot. Foglalkozunk kül- és külföldi szállítmányozással és vámkezelési ügyekkel. Megbízható cégeknek vámhitelt nyújtok. Butorszállítás saját új butorkocsijaimmal. *Aratim olcsóbbak mint a szombatot nem tartó cégek!* Hittestvéreink támogatását kérjük:

Schwarz és Salgó
szállítóegység. Cégtulajdonosok:
Salgó Jakab.

Budapest, VII. Dohány-u. 10. (Tel. J. 128-42)

Nyílttér.
A rákospálotai orth. Chevra Kadisa a אדר א' az igazi zsidó tradícióknak híven tartotta meg. Délután közgyűlés volt Kind Eliás elnöklete alatt, az évi jelentést és zárszámadásokat egyhangulag hagyták jóvá. Utána a templomban szép számban megjelent tagok előtt Duschinsky Mihály főrabbi gyönyörű beszédében emlékeztetett meg az elhunyt gedajlimokról. Este a Chevra társasvárosában impozáns közönség gyűlt egybe. A hitk. előkelőségei közül senki sem hiányzott. A vacsora keretében Divre Tajro תורה תורה és magaszárnyalásu igazi konzervatív zsidó hittől és vallásosságtól áthatott beszédek hangzottak el, a főrabbi, Fried Sándor díszelőnök, Feith Gábor elnök, Dr. Mandl alelnök, Lampl Ignác Talmud Tóra elnök, Reisz Gábor iskolaszéki elnök, Ungár Gyula gondnok stb.-iek részéről. A szónokok meleg ovációban részesítették a főrabbit, aki végtelen türelemmel és tapintattal fáradozik azon, hogy a hitk. különböző feladásaiban tagjai között az egyetértést fenntartsa és az orthodox szellemet ápolja. A legnagyobb dícséret és elismerés hangján emlékeztek meg Kind Eliás elnök munkásságáról. A szónokok sorát Kind elnök zárta be, aki meghatottan mondott köszönetet az elhangzottakért. E—n.

Bosztanai.

Történelmi regény. Írta: Dr. Lehmann M. — Fordította: *Benstein Jenő.*

(21. folytatás.)

Míg Róma és Perzsia élet-halál harcra készült, a zsidók mindkét birodalomban félték és reszkettek. A szegény, elnyomott és szétszórt Judának kellett mindig szenvedni, ha nemzetek harcoltak egymással. A győző elbizakodottságát, a legyőzött pedig dühét mindig a zsidókon töltötte ki. Nevezetesen Palesztina zsidóit fogta el a félelem és az aggodalom. A zsidó hadsereghez csatlakozva, mely a perzsa király csapatait erősítette, a perzsákkal együtt harcoltak Róma ellen, Jeruzsálemet rohammal elfoglalták. Egyiptomot meghódították és hogy fizette ezt meg nekik Kosroes? Gyilkolással és öldökléssel, elnyomással és elviselhetetlen adóterhekkel. Most pedig a római császár száll hadba hatalmas hadsereg élén. Nem fogja-e megbosszulni, hogy a zsidók egykor a perzsákkal a rómaiak ellen harcoltak? Hogy ezen veszélyt elkerüljék, a tibériási Benjámint a leggondosabb intézkedéseket léptette életbe. Nagy készleteket halmozott fel, hogy a császárt és annak seregét élelemmel ellássa. Midőn a római császár Jaffában partra szállt, Benjámint fogadta őt a legelőkelőbb zsidók élén. Benjámint átadta a császárnak a felhalmozott készleteket és meghívta őt Tiberiásba, hogy házában lakjék.

Heraclius nagyon megörült, hogy az ellenség országában váratlanul ily barátokra akadt. Nagyon kegyes volt Benjámint és szívesen fogadta annak meghívását.

A császárral egyidőben két ifju érkezett Tiberiásba és Benjámint házába vezették magukat.

Midőn a ház ura előtt megjelentek, az egyik Benjáminthoz lépett, kezét megfogva, így szólt:

„Áldassék az Örökkévaló, aki megengedte, hogy megpillanthassam azon férfit, aki életemet mentette meg, mielőtt napvilágot láttam.“

* Újnan belépő előfizetőknek a regény eddigi folytatásait kívánjuk ingyen és bérmentve megküldjük.

„Ki vagy?“ kérdé Benjámint.

„Bosztanai, Hunnának, a barátodnak és bajtársadnak a fia.“

„Bosztanai, Dávid utolsó sarja, ki a perzsa király udvarában nevelkedett? És hogyan került te ide?“

És Bosztanai elbeszélte neki mindent, ami vele történt. Benjámint figyelemmel hallgatta azt végig, majd mindkét ifjut a római császár elé vezette és ott megismételtette velük elbeszélésüket.

„Uram, császárom“ — végzé Bosztanai tudósítását „ha a zsidóknak kegyes uralkodója lennék, úgy azok neked a legnagyobb szolgálatakat tehetnék. A perzsa király népemét ismétlően a legvéresebben üldözte úgy, hogy azok szívesen ragadnák meg az alkalmat, hogy kemény igáját magukról lerázzák.“

„Jól van“ szólt a császár, „szöveget kötök veletek. Mit kívántok tőlem?“

„Semmit sem kívánunk tőled, csak hagyd bennünket békecsövegben élni. Ennek ellenében hadseregdet akarjuk élelmezni és ahol csak lehet, harcosaid segítségére akarunk lenni“ felelé Benjámint.

Bosztanai pedig így szólt:

„Én pedig Perzsiába akarok kísélni. Az Eufrát és a Tigris partjain nagy számban élnek testvéreink. Ha őket én, Dávid utóda felszólítom, akkor fegyvert ragadnak és zászlóm alá gyülekeznek. Azután segídeknek neked a perzsák legyőzésében, kiket Isten segítségével le fogunk győzni.“

A császár megparancsolta jegyzőjének, hogy e pontokat pergamenre írja le. Miután az megtörtént, nevé aláírta és a szerződést peesztéjével látta el. Ugyanazt tették Benjámint és Bosztanai is. Azután a császár előhozatta a feszületet, azt megcsókolva megesküdött, hogy a szerződést hűen be fogja tartani. Benjámint és Bosztanai felvették a tefillint, taliszba burkolóztak és a szent tórtakereszt kezükbe véve megesküd-

tek, hogy úgy fognak cselekedni, mint azt a császár leíratta.

Kosros közben csapatot gyűjtött és Heraclius ellen küldte. A császár nem késlekedett és az ellenséges seregek ellen vonult. A zsidók elkiérték őt és hűen betartották a magukra vállalt kötelezettséget. Benjámint ingyen élelmezte a császári sereget és ellátta azt kenyérrrel, hussal és borral.

Issus mellett, hol egykor macedoniai Sándor Darius Codommánus perzsa király seregeit legyőzte, került véres ütközetre a sor. A császár egy álmozdulattal tévedésbe ejtette az ellenséget és annak rendjét megbontotta. Saját hadseregét úgy irányította, hogy a perzsák kaptak szemükbe a napot. Még aznap este értesült a világ, hogy a legyőzhetetlennek vélt perzsákat legyőzték és Heraclius, kit addig gyávának és elvajhásznak tartottak, egyszerre hőssé változott.

Diadalmenetben tért vissza a császár Palesztinába, halálával eltelve azon nagy szolgálatokért, melyeket Benjámint vele szemben tanúsított. A perzsa helyőrség Jeruzsálemből elmenekült. A szent város örömittasan nyitotta meg kapuit a császár előtt, kit megmentőjüként üdvözölték. Heraclius zarándokruhába öltözve, meztelán vonult be Jeruzsálembé. Modestus patriarcha az egész papsággal a császár elé ment, a szentsírtemplomba vezette őt. Heraclius földrovetette magát, a padlózat köveit csókolta és a csodálatos, alig várt győzelemért hálát adott a keresztény vallás megalapítója anyjának, mert annak képét, melyet zsodatevőnek tartottak, vitték a római sereg előtt és ezen kép hatalmának tulajdonították a győzelmet. Heraclius császár nagyon jámbor volt. De ez nem tartotta vissza Heraclist, hogy közeli rokonával olyan viszonyban ne legyen, melyet egyháza vérfertőzésnek bélyegzett meg.

XVIII.

Ción várán a szent város papsága a győzelmes császár tiszteletére nagy ünnepséget rendezett.

Heraclius kívánságára Bosztonai, Benjámin és Achai is megjelent.

„Sokat kellett szenvednetek“ — mondá az ünnepély közben a császár Modestus patriarchához „16 évig voltak a pogányok uralma alatt.“

„Ó, ki tudná ecsetelni a szenvedéseket, melyeket e gyászos idő alatt mi és a szent egyház elszenvedtünk. De most minden jóra fordult: az egyház hű fia ül a császári trónon és győzelmét ünnepli a pogányok fölött. Vajha az egyház összes ellenségeit kiirhatnád.“

„Most visszatérek Konstantinápolyba“ válaszolt Herolius. „Segítségére kell lennem a perzsák által fenyegetett fővárosnak. Van még egy kívánságod szent atya, melyet elutasításom előtt teljesíthetnék?“

„Igen, van egy kérésem, legkegyelmesebb császár.“

„Ugy szólj és ha hatalmamban van, úgy teljesíteni fogom.“

„Számomra semmit sem kérek, csak a szent egyház jólétére töreksem. Végy megtorlást vallásod ellenségein, kik a közeledben tartózkodnak.“

„És ki az ellenség?“
(Folytatása következik.)

Pályázatok.

Minden szó egyszerű beiktatása 2000, vastagon szedett betűkből 4000 korona Pályázatok felvételnek: Sip-ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

A csornai aut. orth. hitközség keres azonnali beépésre egy vallásos, oklevéles elemi iskolai tanítót, ki képes az elemi és polgári iskolákban a hitoktatást (Chumes, raschit) alaposan tanítani Ajánlatok Schlesinger József hitk. elnökhöz küldendők. Csak meghívottak kapnak költségmegtérítést.

Ausschreiben

Auf Veranlassung unserer Ritualkommission suchen wir zum baldigen Dienstantritt einen weiteren

Rabbinatsassessor

הלמיד חכם גדול מוסמך ומומחה בהוראה dessen Tüchtigkeit sich erstrecken soll auf Mitwirkung im Rabbinatskollegium (ביד"ר) Vors. Rabb. Dr. Hoffmann, Mitbeauftragter

Teljesen elkülönített osztály

Szigoruan összes fűszerárak, különféle borok, szilvórium, borecet, ételolaj, kókuszvaj, valamint orth. hitközségünk általi מצות és maczeszliszt hitközségi árban kapható. — Megrendeléseket házhöz szállítok. — Vidéki rendelések postán eszközöltek.

Steinmetz Manó Budapest, Klauzál-u. 20

sichtigung des Schächtwesens und de-Ritualbetriebe, Beantwortung religiöser Fragen (שיאלות), Unterricht in talmudischen Fächern

Rabbinatsautorisation von traditionell gesetzestreu rabbinischen Autoritäten, sowie der Nachweis praktischer Kenntnisse in den talmudischen — rabbinischen Fächern sind erforderlich.

Bewerber müssen der deutschen Sprache in Wort und Schrift mächtig sein. Besoldung nach Gruppe X. Bewerbungen mit Lebenslauf, Angabe der Personalverhältnisse und Zeugnisabschriften sind bis zum 20. März. 1926 an den Vorstand der Israelitischen Gemeinde, Frankfurt a. M., Fahr-gasse 146, zu richten.

Neumoderne

Zwirn-Atlasz, Kameelhaar, Zsione, Seidenscheitel zum kämnen, Pell und Haarperücken, wie auch Reparaturen zu billigsten Preisen bei Roza Löwinger, Budapest, VII. Dob-u. 24 I. 24

Stühmer-féle csokoládé
A budapesti aut. orth. rabbinátus felügyelete alatt. — Kapható minden jobb fűszer-, csemege- és cukorka-üzletben. Viszont-eladók az eredeti hechsér másolatát kapják.
Gyár: VIII., Szentkirályi-ucca 8. szám

WEISZ MÓR „MICHJO“ orthodox „MICHJO“
keksz-, kétszersült- és teasütemény-gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22 szám.
Telefon: J. 123-65.
תחת השגחת בית דין צדק דההל יראים בודאפעסט.
Vidéki rendelések minden mennyiségben azonnal eszközöltek.

AMSZEL SIMON,
VII., Dob-ucca 28.
Burgonyaliszt, kakao, ecet-essencia, szilva, szappan, paradicsom, porokor, csokoládé, macsesz és macseszliszt összes fűszerárak a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

קונדמאכונג!
ווידקונגספאלע דרשות אין דייטשער שפראכע פיר יעדע ערדענקליכע גע- לעגענהייט פערפערטיגט צו מאסגעס פרייע אונטער שטרענגסטער דיסקרע- ציאן דאנארא פאן 60.000 אים אויפוארטס. פארטא 5000 אים פארויס. פערנער איזט ספר מנחת ישראל צווייטע אויפלאגע צו פרקי אבות. כיום ישראל היים בריון רב ומימ דהיה
10.000 א קראנגע צו האבען.
Israel Braun Rabbiner,
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UCCA 43.

שר פסח
Általánosan elismert! Referenciát a helybeli orthodox főrabbi nyújt.
Vidéki rendelések pontosan eszközöltek.

A budapesti autonom orthodox izraelita hitközség közleményei.
Hitközség irodahelyisége: VII., DOB-u. 35 (Községháza).

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

- Hitközségi mézszárszékek.**
- 1. II., Margit-körut 7.
  - 2. V., Sólyom-utca 24.
  - 3. VI. Szerecsen-utca 13.
  - 4. VII., Wesselényi-utca 15.
  - 5. VII., Kertész-utca 35.
  - 6. VII., Hernád-utca 16.
  - 7. VIII., Magdolna-utca 29.
  - 8. IX., Tompa-utca 17/a.
- Hitközségi baromfivágóhelyek,**
- 1. II., Margit-körut 7.

Hitközségi intézmények.

- Rituális fürdők. (Mikwa)**
- 1. Ráczfürdő: I., Hadnagy-utca 8-10
  - 2. Köruti fürdő: VII., Erzsébet-körut 49.
  - 3. VIII., Magdolna-utca 29.
- Templomok.**
- 1. III., Zsigmond-utca 74.
  - 2. VII., Kazinczy-utca 29-31.
  - 3. VII., Király-utca 1.
  - 4. IX., Tompa-utca 17/a.

Ezüst evőeszközök, tisztá- gyak, gyertyatartók, Menorék כלי קודש קודש
dus választékban gyári árban kaphatók.
SCHLEIFER EZÜTÁRU GYÁR
II., KAZINCZY UCCA 14.
TELEFON: JÓZSEF 136-28.

Hausen-féle lakástakarítási vállalat
Dob-u. 34, I. em. Telefon: J. 126-75.
Elvállal lakástakarítást, ablaktisztítást, padlóbeeresztést, fűregéztést.
Továbbá üzletek, irodák, klubok, szállodák, kórházak állandó rendbentartását legolcsóbb árban — Szombaton zárva — Alapítotott 1900-ban. —

Rézagy 1,200.000 K
Összecsukó ágy 280.000 "
Sodronyágybetét 220.000 "
Gyermekágyak, vasbutorok, mosdók, afrik- matracok olcsón
Somogyi és társa
Budapest, VII, Holló-ucca 1. sz.
Javításokat vállalunk.
Szombat és ünnepnap zárva.

Sirkövek
מצבות
Adler J. sirkőraktárában
Budapest, VII., Károly-körut 7
Szombat és ünnepnap zárva.

Paplan és matracz
legolcsóbb beszerzési forrása:
Teicher J. paplankészítőnél,
VII. Klauzál-tér 2.
Átdolgozást is vállal.

Hirdessünk
a „Zsidó Ujság“-ban.

Fa- és szénkereskedés
[jégkereskedés, kosárf. noda.]
Klein Márton
Budapest, VII., Rombach-ucca. 11.
Elsőrendű porosz szén . 96.000 K
Elsőrendű száraz tűzifa 70.000 K
Legkisebb tétel is ingyen házhöz szállítva
Szíveskedjék próbarendelést csinálni.

Safát főzésü
Kisüsti szilvórium, a helybeli orth. főrabbi ur hechschenével ellátva
כשר שר פסח
husz literen felül minden mennyi- ségben kölcsönhordókban szállít
KEPES ALBERT
központi szeszfordéje, Berettyóujfalu.

Tauber-penzió
ORTH. כשר
ABBÁZIA
központjában — Lederer-penzió- val szemben negyvenöt kényel- mes szobával
megnyilt
Ezen penziómat is ugyanoly szel- lembe fogom vezetni, mint az 5 év óta Siofokon **fennálló** ily üzletemet — Üzletemben mű- ködő felügyelő és metsző 3 neves orth. rabbi kabolójával rendel- kezik. Szíves pártfogást kér
Tauber - Penzió
SIOFOK — ABBÁZIA
Tulajdonos: Mandl Márton.

Tisztelettel értesítjük vevőinket, hogy megkezdttük a pesti orth. rabbinátus hechsérével ellátott
כשר פסח
KOKUSZ - SZAPPAN
gyártását Kérjük szíves megrendeléseiket mielőbb hozzánk juttatni. Tisztelettel
Hungária vegyészeti gyár, Budapest IX. ker. Páva-ucca. 7.

Jüdische Presse
Wien II., Leopoldg. 26. Deutschsprachiges Organ für die Inter-
Bratislava Turnergasse 14.
ressen des orthodoxen Judentums. Abon- nementspreis pro Jahr ung. K 140.000
Unv. Postsparkassenkonto Nr. 50—170.

כשר של פסח
„VÉNU S-ételzsir“
kiváló minőségben, mely Snyders Bernát győri orth. főrabbi felügyelete alatt készült, megrendelhető:
OLAJMÜVEK R. T. KOHN ADOLF és TÁRSA
cégnél Győr—Budapest (V., Balthory- ucca 5) ahol כשר שר Venus ételzsir egész éven át rendelhető.

Orth. כשר cégek Budapesten:

Fűszerkereskedők:

של חסד של חסד
Fűszerárak, borok, szilvórium, paradicsom, lekvár, szilva, burgonyaliszt, ecetes-szenc, csokoládé, cukorkák, sütemény, kókusz-vaj, כשר szappan, stb. Legrégebbi és általánosan elismert megbízható beszerzési forrása.

Schlangor Bertalan (volt Keresztény-Országos) (volt Keresztény-Országos)
Telefon: 126-72. Eladás nagyban és kicsinyben. Megrendeléseket pontosan eszközlik. Megbízhatóságomról ferenctiákat a helyi orth. főrabbi nyújt. — Egész éven át כשר sajt és vaj allandóan kapható.

Papper Dezső

orth. כשר של פסח
Fűszerárak, csokoládé, kókuszvaj, szappan, כשר paradicsom, káposzta, ecetes-szenc, burgonyaliszt, szilva, lekvár, bor, szilvórium, üveges csomagolaj legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási forrása. Dob-u. 19. Vidéki megrendelések posta útján eszközöltenek. Egész éven át כשר sajt, vaj, liszt, turó kapható.

orth. כשר של פסח
Fűszerárak, valamint hitközségünk általi Macesz és Maceszliszt elárúsióhelyen legolcsóbb árban kapható:
Fischler Gyula
Klauzál-tér 14. szám.
Macesz és minden fűszerárut hához szállítok.

orth. כשר של פסח
Fűszerárak, csokoládé, káposzta, ecetes-szencia, szilva, kókuszvaj, כשר szappan, hitközségünk általi Macesz-árúsió. Megrendeléseket hához szállítok.
Grünfeld J., Kazár-u 7.

orth. כשר של פסח
Fűszerárak, valamint hitközségünk általi Macesz és Maceszliszt elárúsióhelyen legolcsóbb árban kapható
Muncsik Gyulánál
Kazinczy-utca 38. Dob-utca sarok.
Megrendeléseket hához szállítok.

Vendéglők:

orth. כשר של פסח
Garantált jöminőségű tejtermékek legolcsóbb forrása. — Ugyanott meleg reggeli, uzsonna, vacsora és az összes hozzávaló legizletesebb sűtemények.
Altmann Sámuel,
Dob-utca 28.

Orth. כשר étkezde
Négyfogásos ebéd 20.000 K.
Ugyanitt egy különbejáratu ucai szoba 3 személy részére azonnal kiadó.
RAPAPORT IZSÁK, Király-u. 8. I. 41.

FRÄNKEL-téle orth. כשר buffet és étterem
reggeli, uzsonna, ebéd, vacsora, a legizletesebb házikoszt és sűteménykülönlegességek.
Előfizetőknek étlap szerint a legmértékesebb árban.
Budapest, VII., Rombach utca 12.
Telefon: József 123-07.

Borkereskedők:

Orth. כשר של פורים
Fehér 12.000 korona
Édes legfinomabb Vörös bor 14.000 K.
BLAU MIKSA BUDAPEST, VII., DOB-UTCA 32.
Nyitva vasárnap is, éjjel 12 óráig.

UJ BORPINCE!!
Orth. כשר, kitűnő hegyaljai és asztali, fehér és vörös borok legolcsóbb árban kaphatók.
Geczowits Vilmos Klauzál-tér 16.

ארתוד' כשר של פסח
Finom fehér asztali és tokaji borok, prima szilvórium legolcsóbbá kaphatók.
Kiss Adolf borkereskedőnél, Rombach-u. 6.
Pinchehelyiség a Rombach-templom mellett. 10 üveg vételénél hához szállítva. — Vízontelárúsióknak árkedvezmény.

Apró Hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 1600, vastagon szedett betűkből 2200 korona. Állástkeresőknek 1000. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip-utca 10. Jelígis levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FELTŰNŐ szép, orth. nevelésű hűgomat férjhez adnám intelligens szigoruan vallásos emberhez, kinek megfelelő existenciája van. Bővebbet levélileg. Ajánlatok kettős borítékban „Mazel” jelígere a kiadóba küldendők.

ORTHODOX házból való kimondottan csinos hűgomat, kinek 50 millió hozománya, szép kelengyéje van, férjhezadnám biztos megélhetésű, intelligens, szombatot tartó uriemberhez. — Leveleket „Böldög házasság” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbít.

18 ÉVES csinos, intelligens, művelt, vallásos urileány önálló keresettel bír, férjhez megy. Ajánlatokat „Böldög” jelígere a kiadóhivatalba kér.

VIDÉKI városban fűszerkereskedő megmősilne. Jómódu, csinos fiatal leányok hozzátartozói küldjék leveleiket „Megélhetés” jelígere a kiadóba.

IDŐSEBB intelligens vallásos uri ember, jó családból, elvenne uriaszonyt, esetleg

özvegyet is megfelelő hozománnyal. Érdek. lődést „Myugot Jövő” jelígere a kiadóhivatal továbbít.

HÁZASSÁG céljából megismerkedne fiatal borkereskedő csinos, intelligens, vallásosan nevelt urilánnyal, esetleg benősülne hasonló szakmába. Hozzártartozók teljes című leveleit „Komoly” jelígere a kiadóhivatalba kér. Discretio biztosítva.

NŐSŰLNE önálló 28 éves, vallásos kereskedő, megfelelő hozománnyal. „Jövő” jelígere a Zsidó Újság kiadóhivatalba.

Állást keres.

HOSSZU gyakorlattal intelligens, fiatal urinő, ki gyors, gépirás és könyvelésben jártas, bármily irodai alkalmazást vállal. Leveleket „Gyakorlott” jelígere a kiadóba kér.

TISZTVISELŐNŐ, önálló munkaerő, összes irodai munkákban jártas, szombat megtartásával állást keres. Szíves meg-

keresést „Többévi gyakorlat” jelígere a kiadóhivatalba.

JÓMEGJELENESŰ, intelligens, vallásos urilány megfelelő állás hiányában ari családhöz vidékre is menne gyermekneveléshez, valamint iparművészethez is ért. Jelíge: „Ottbont keresek”.

ARVA zsidó lány bármilyen munkát vállalna. Megkeresések „Arva” jelígere a kiadóba kértetnek.

ELSŐRENDEŰ fehérnemű varró munkát vállal. — Tanít fehérnemű szabást, varrást hozott anyagból. — Jósika-u. 10. IV. 38.

FÉRJMEZ manne 38 éves, vallásos, reprezentatív, független urinő lakással és megfelelő hozománnyal intelligens jómódu kereskedőhöz. Ajánlatok „Biztos Jövő” jelígere a kiadóba kértetnek.

Állást nyerne.

BELVÁROSI női kalapszalomba tanulóleány fizetéssel felvétetik. József-tér 12. Női kalapszalom.

Különléle.

ORTH. CSALÁDNÁL fiatal fiu vagy leány lakást kaphat olcsó áron. Esetleg kosztot is. Moskovitz Jakabné VII. Jósika-u. 10. IV. 38.

ÖZVEGY uriaszony olvállal 3 4 fiatal embert kvártélyra, esetleg koszttra is. Schwarczné, Hájós-utca 26.

ZSIDÓ ÚJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: József 125-90.	Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG LIPÓT	ELŐFIZETESI DÍJ: 1 EVRE K 240.000 " " 12 " K 120.000 " " 14 " K 60.000 Postachequekonto szám: 50.791.
---	---	--

Uj szózat, régi tanítás.

A hercegprimás vezetésével 110 közéleti előkelőség manifesztumot adott ki e héten a frankhamisítás ügyében. A nyilatkozat bizalmát fejezi ki a kormány irányában, de a leghatározottabb formában elítéli azt a kalandos pénzhamisítási vállalkozást, a mely annyi bajt okozott már az országnak. A feltűnést keltő szózatnak kormányvédő kijelentése egyrészt, a frankhamisítást elítelő passzusa másrészt támadási pontot nyújtott a különféle pártszempontoknak. A radikális lapok a plutokraták mentési kísérletének minősítik s rámutatnak arra hogy az aláírók között a numerus klauzus arányában zsidók is vannak. Ugyanitt fogja meg az antiszemita sajtó a dolgot. Ugy a fajvédő mint legitimista antiszemita lap teljes harmóniában állapítja meg, hogy az egész egy zsidó machináció. Zsidó machináció szolgálatába áll tehát Magyarország hercegprimása? És ugyancsak zsidó érdekeknek tesznek szolgálatot ama nem katolikus egyházi férfiak, a kiknek a kurzus nem egy intézkedésével való egyetértése fájdalmasan közismert? Az aláírók között találjuk a kurzus gazdasági oszlopainak egy részét, a kiknek „nemzeti” vállalkozásai a zsidó kis existenciák százainak tönkretetését célozták és megdöbbentő sikerrel el is végezték — ezek is zsidó szellemmel megfertőztek? Mindezt a gyűlölet nem látja s nem akarja észrevenni, különben nevétségessé válna önmaga előtt, ő csak a zsidó aláírókat látja. E tekintetben a numerus klauzus szellemében a legitimista antiszemita organum a zsidók alatt a kitérteket is érti és felvonultatja őket annak illusztrálására „ime ezek a mai keresztény nemzeti irányzatnak harcosai” — de azért keresztény szeretetből a nekik kedveseknek megkegyelmez s nem árulja el, hogy Angyal Dávid egyetemi tanár, báró Hazai, báró Harkányi, Teleszky szintén a zsidóság talaján termettek.

Számunkra a manifesztumot nem az alá-

írók volt vagy jelenlegi zsidó felekezeti teszi figyelemre méltóvá. Nem vagyunk meghatva attól, hogy vagy 8 zsidó szerepel az előkelők között. Nem sajnáljuk azt sem, hogy 14 kitért zsidó vonul fel, egyik szebb pozícióban a másiknál, legfeljebb elgondolkozunk a gólus hatalmán, mely annyi tehetséget és kitűnő erőt von el a zsidóság köréből.

A manifesztumnak értéke zsidó szempontból abban az erkölcsi komolyságban rejlik, amellyel megállapítja, hogy *semmiféle hazafias szempont hangoztatása nem enyhítheti a bűnösök tettét.* Ez tulajdonképpen a legsúlyosabb elítélése azoknak a cselekedeteknek, amelyeket évek óta elkövettek felelőtlen és felelős elemek az erkölcs és a zsidóság ellen. Magyarország kitűnőségei tehát, a hercegprimással és a tudományos akadémia elnökével az élükön a kormányzat szellemében kijelentik, hogy *nem szabad hazafias felbuzdulás jogcímén az általános erkölcsi törvényeket lábbal tiporni.* Mik ezek az erkölcsi törvények? Bölcsseink egyik régi kijelentése szerint a ceremonális törvények csak a zsidóságot kötelezik, ellenben Noé fiaira, tehát minden emberre csak hét törvény kötelező. (שבע מצוות בני נח). E hét előírásban az egyéni erkölcsisegen kívül szerepel a jogrend követelménye, a jogfosztás, a vérontás, a kegyetlenség, az I-tenkáromlás tilalma. Noé fiainak hét előírása ma is az állam erkölcsi alapja. Nem szabad tehát ellenük vétkezni sub titulo hazafiasság. És nem szabad a valláskáromlás vétkét elkövetni azzal, hogy bűntényekben hazafias és vallási motivumokból eredő enyhítő körülményeket látnak egyesek. A manifesztum kikel az ellen és így elítéli a kurzust és ráhelyezkedik a régi zsidó bölcsék állam-erkölcsi alapjára. A zsidóság és Magyarország érdeke, hogy a manifesztum e megállapítása ne maradjon csupán szó, hanem eleven ható erővé váljon hazánk életében.